

The Gaeltalk

Seán Mac Labhraí

Foireann

Proinsias

Dónall

Múinteoir

Éamann

Cisteoir

Rúnaí

Uachtarán

Seán

Bean a' Tí

Fear a' Tí

Radharc 1

Seomra scoile, an múinteoir mall, na dáлтаí ag cleachtadh do scrúdú cainte a bheas acu an lá sin.

Proinsias "Mac Murchaidh, ceist agam ort! Cad é an tslí bheatha 'ba mhaith leat nuair a fhágann tú an scoil. Fear bruscair a mhic fear bruscair!"

Isteach leis an mhúinteoir faoi ghéarchoisíocht agus cuma na feirge air.

Rang Maidin mhaith a Mháistir !

Máistir In ainm an Athar agus an Mhic agus an Spioraid Naoimh Aiméan. A Athair shíoraí, déan gaeltacht arís d'Éirinn gan roinnt. In ainm an Athar agus an Mhic agus an Spioraid Naoimh Aiméan.

Anois a chairde, gheall mé daoibh ar an Aoine go mbeadh bréagscrúdú cainte agaibh inniu. Gabh aníos a Mhic Mhurchaidh go gcluine mé cad é atá ar eolas agat.

Éamann aníos agus cuma cheart eaglach air, suíonn síos.

Máistir Cad é an caitheamh aimsire atá agat?

Éamann Caitheamh aimsire....Caitheamh aimsire.... aimsire....ó Tá sé fliuch, tá an ghrian ag soilsiú, tá sé tirim.

Máistir Cad é an t-am é?

Éamann Cad é an t-am é? Cad é an t-am é? Arís le do thoil.

Máistir *Cad é an t-am é?*

Éamann Cad é an t-am é? ó t-am é go maith go raibh maith agat.

Máistir Cá ndeachaigh tú ar do laethanta saoire anuraidh?

Éamann ndeachaigh, ndeachaigh, ndeachaigh, fan bomaite a mháistir tá sé agam

Máistir *Cá ndeachaigh tú ar do laethanta saoire anuraidh? An ndeachaigh tú chun na Fraince, an ndeachaigh tú go Meiriceá? An ndeachaigh tú go Corcaigh?*

Éamann ó sea tuigim anois a mháistir. ndeachaigh mé go London!

Máistir Go Londain an e? An bhfuil gaolta agat i Londain?

Éamann éééégabh mo leithscéal a mháistir

Máistir *An bhfuil gaolta agat i Londain?*

Éamann Níl gaeltacht i Londain????????????????

Máistir

Ceann mór na céille bige! Goitse a chailleach na falsachta.....Cad é seo? Fáinne chluaise dar m'anam! Is gairid go raibh smeideadh béil agus sciorta ar chuid agaibh. Féach a mhicó, piteog a chaitheann fáinne ina chluais - más mian leat a thaispeáint don tsaol gur fear atá ionat, caith fáinne i do **chóta** mar chomhartha go bhfuil an teanga náisiúnta ar do thoil agat. Imigh leat as m'amharc. Níl oiread Gaeilge i do chloigeann is a chuirfeadh an madadh amach! Anois a chairde Gael, tá foirmeacha gaeltachta i ndiaidh a theacht isteach sa phost agus más mall féin is mithid. Tá gach mac máthar agaibh ag gabháil a chaitheamh trí lá agus trí seachtaine sa ghaeltacht i mbliana.

Scaoileann sé anuas scáileán ar a bhfuil léarscáil na tíre.

Proinsias

Gabh mo leithscéal a mháistir, ní bheidh mise ábalta a ghabháil - beidh orm imeacht ar laethanta saoire le mo theaghlach chun na Spáinne.

Máistir

Sin a shíleann tú a stócaigh! Phléigh mise na gnoithe seo uilig le bhur gcuid tuismitheoirí oíche an chruinnithe agus bhagair mé orthu nach bhfaigheadh sibh pás sa scrúdú mura gcaithfeadh sibh cúrsa i gcoláiste gaeltachta sa samhradh. D'aontaigh siad uilig liom agus dúirt go raibh sibh le gabháil ann de dheoin nó d'ainneoin! Anois, cuir sin i do phíopa is bain toit as!

Dónall

Ach cá'l muid ag gabháil a mháistir?

Máistir

Amharcaigí ar an léarscáil anseo. Glas = Gaeilge, dearg = Sacsbhéarla
Tá an Béarla bradach á labhairt achan áit san oirthear, Magherafelt, Portydown, Ballnahinch agus Brookeborough. Tá ceantar anseo in aice leis an loch - Broughshane, Ahoghill Culybeckey agus Portglenone - is ní thuigeann duine ar bith cad é an chanúint atá acu sin! Ach anseo san Iarthar tá Tír Chonaill - the land of cheer! Teileann, Gleann Cholm Cille, Baile na Finne, Leitir Mac an Bhaird, Fál Carrach, Gort a' Choirce, Machaire Rabhartaigh, Gaoth Dobhair agus an áit is fearr ar fad - Rann na bhFachist. Ah Rann na bhFachist, Rann na bhFachist, sléibhte fraoch farraige carraigeacha móin préataí póitín agus paidrín páirteach! Daoine bochta naofa - gan aon fhocal Béarla ina gceann - completely untarnished by the poisonous corruption of British so-called civilisation!

Cluintear an clog á bhualadh agus ritheann deireadh amach is an máistir ag scairtidh ina ndiaidh.

Is tá sibhse ag gabháil ann i mbliana, gach diabhal duine deireanach agaibh!

Radharc 2

Coláiste Ghráinne Mhaol, Rann na bhFachist. Na buachaillí ag teacht isteach lena gcuid bagáiste. Cisteoir agus rúnaí ag freastal orthu.

Cisteoir Táillí, Táillí, Táillí - duine ar bith a bhfuil táillí le díol aige gabh aníos anseo.

Dónall Tá éarlais caoga punt díolta agam, seo an fuíollach.

Cisteoir Cad é seo? Cad é seo? Euro? Euro Éireannacha? Ní ghlactar le Euros anseo a mhicó!

Caitheann sé na Euro ar ais ar an tábla le deistín.

Airgead STERLING atá de dhíth ormsa! Nótaí breaca breátha agus banríon Shasana orthu - Éilís a dó, Elizabeth uasal álainn Windsor! Sin an stuif - an bhfeiceann tú sin? Ní páipéar tóna Dhubhghlas de hIde nach fiú ach seasca pingin é.

Dónall Ach sin a bhfuil agam.

Cisteoir Maith go leor ach seasca pingin an ráta.

Dónall Ach ní bheidh pingin rua fágtha agam. Ní bheidh airgead póca agam.

Cisteoir Agus cad é a dhéanfá le hairgead póca dá mbeadh a leithéid agat?

Dónall É a chaitheamh sa siopa is dócha?

Cisteoir É a chaitheamh sa siopa is dócha! Níl siopa ar bith i gcoláiste Rann na bhFachist. Níl teileafón ar bith i gcoláiste Rann na bhFachist. Níl teach tabhairne ar bith i gcoláiste Rann na bhFachist. Níl bialann ar bith i gcoláiste Rann na bhFachist! Anois 'bhfuil tú sásta?

Seán Cad é fá na táillí don bhus?

Cisteoir Anois thug sibh sé Euro déag ar an turas anseo, ach beidh sé Euro is fiche ar an turas abhaile.

Omnes Cad é? Ní féidir! Sé Euro is fiche?

Cisteoir Ná cluinim gearán ar bith asaibh! Tá an diaseal iontach daor abhus anseo sa ghaeltacht agus tá an turas abhaile níos faide cibé ar bith!

Rúnaí Éistigí bomaite, Éistigí. Tá liosta an lóistín réidh agam anseo. Éist go cúramach le go gcluinfidh sibh cad iad na tithe a mbeidh sibh ag stopadh iontu. Ciúnas anois. Éistigí. Proinsias ó Gallchóir?

Proinsias Anseo!

Rúnaí Teach Annie Mhary Bhilly Sally Eoghain. Éamann Mac Murchaidh?

Éamann Anseo!

Rúnaí Teach Sissie Rosie Shéimí Neilí Mhóir. Dónall Mag Uidhir?

Dónall Anseo!

Rúnaí Teach Sadie Mhaeísí Shíle Chondaí Tommy Joe. Seán ó Muirí?

Seán Anseo!

Rúnaí Teach Hiúdaí Mhicí Phádaí Jimmy Bhraighnidh John. Anois, déanaigí deifre 'na bhaile. Beidh babhla bracháin réidh ag bean a' tí daoibh agus caithfidh sibh bheith ar ais ar a hocht ar maidin d'óráid an Uachtaráin. Déanaigí deifre a deirim, tá na tithe sin uilig i dTóin a' Bhaile agus tá sin cúig mhíle amach an bealach mór! Bígí ar ais ar maidin in am d'óráid an Uachtaráin.

Radharc 3

Teach Sissie Rosie Shéimí Neilí Mhóir. Éamann i ndiaidh cúig mhíle a shiúl.

Éamann Haló, cá bhfuil tú? Bean a' tí. Bean a' tí, cá bhfuil tú?

Bean a' tí Ah tusa an lóisteoir, míle fáilte romhat a stócaigh. Suigh síos a thaiscigh. Beidh ocras ort creidim. Fan agus gheobhaidh mé babhla deas bracháin duit a chuirfeas an teas ar ais ionat. Tá fear a' tí amuigh ag blí na bó.

Imíonn sí amach agus amharcann Éamann thart ar an teach. Pilleann sí ar ball agus pota millteanach mór faoina hascaill aici agus ladar ann. Tugann sí dhá lán ladair d'Éamann.

Bean a' tí Anois a leanbh, ith sin siar agus beidh tuilleadh ann ach a iarraidh.

Éamann Níl mise ocras bean a' tí, go raibh maith agat. D'ith mé... sandwiches...ar an bhus. É.....Tá mé codladh bean a' tí.... cá bhfuil mo seomra?

Bean a' tí Seomra s'agatsa an ea? Maise a thaiscigh tá tú ann! Beidh áit agat anseo in aice na tineadh, beidh leoga an áit is fearr sa teach. Fan agus bhéarfaidh fear a' tí isteach tocht tuí chugat. A Chonaill, a Chonaill, goitse. Tá an lóisteoir ann. C'ainm atá ort?

Éamann Eh?Gabh mo leithscéal.....ní thuigim?

Bean a' tí C'ainm atá ort? Ainm, fwat iss yir name?

Éamann Éamann atá orm, Éamann Mac Murchaidh.

Isteach le fear a' tí agus buicéad bhainne leis ina láimh.

Fear a' Tí Maise 'sé do bheatha a stócaigh, bhfuil Gaeilge agat?

Bean a' tí Leoga t'eagla orm nach bhfuil a oiread is a chuirfeadh an madadh amach. Tá an créatúr tuirseach, tá ag iarraidh 'dhul a luí. Imigh's faigh an seanleabaidh chabha dó.

Éamann Gabh mo leithscéal, cá bhfuil an leithreas?

Fear a' tí Cá'l cad é? Cad é 'tá sé a chuartú?

Éamann An leithreas? Toilet?

Bean a' tí Teach an asail atá de dhíth air. Leoga a leanbh, tá crann mór cuilinn ... big holy thhree...fiche slat síos ag bun an gharraidh, ach coimhead an cáil faiche! Mind out for nettles... an dtuigeann tú?

Imíonn Éamann amach is téann Fear a' tí a chuartú ina chuid pócaí.

Fear a' tí Maise bulaí fir atá ann. Tá tréan toitíní leis! C'as é?

Bean a' tí Ait éigin istigh sna sé chontae creidim.

Imíonn Fear a' tí amach leis an tocht tuí a fháil, tig Éamann ar ais.

Bean a' tí Má bhíonn an tollit de dhíth ort san oíche tá an guzzunder sin iontach sásta.

Éamann Guzzunder?Gabh mo leithscéal.....ní thuigim?

Fear a' tí Guzzunder! They call it that becoss it goes under the bed!

Éamann ó sea! tuigim tuigim anois!

Bean a' tí Beidh tú ceart go leor anseo a thaiscidh, agus rud eile dó, dhéanfaidh mise cibé níochnán atá agat le déanamh, just caith isteach ansin sa bhath é. Anois sín tú féin síos agus codail do dhóthain.

Fear a' tí Maise beidh comhlúadar aige, tá an seanleabaidh chabha sin lán de luchógaí móra.

Téann Éamann a bhaint dó go hamhrasach agus íslítear na soilse.

Radharc 4

Coláiste Ghráinne Mhaol, Rann na bhFachist. Na buachaillí ag teacht isteach chuig óráid an Uachtaráin an mhaidin dar gcionn, iad tuirseach traochta i ndiaidh na siúlóide.

Éamann Mo chosa bochta, mo chosa bochta, tá siad....blistered.

Proinsias Dá mbeadh greim agamsa ar an Mháistir, thabharfainn cic mhaith dó ar a thóin ghaelach! Tír Chonaill - the land of cheer! "Gaeltacht" ar seisean, "Gaoltacht" ba cheart dó a rá!

Seán "Sléibhte" ar seisean! Níor inis sé dúinn go raibh na tithe tógtha ar bharr na sléibhte!

Proinsias "Farraige" ar seisean! Níor inis sé dúinn nach raibh seomra folctha ag teach Sissie Rosie Shéimí Neilí Mhóir agus go gcaithfimid muid féin a **ní** san fharraige!

Seán Bhí an ceart aige fá na préataí, préataí bruite, préataí rósta, préataí brúite, arán préataí - préataí don bhricfeasta, préataí don lón, préataí don tae agus préataí don suipéar! 'Tosa mhilis, gheobhaimid bás den blight!

Dónall Teach Sadie Mhaeisí Shíle Chondaí Tommy Joe - Dia ár sábháil, cá mhéad glún sin? Caithfidh sé go raibh Joe san Ark le Noah!

Rúnaí Seasagí anois le hómós don Uachtarán Uasal, Maolmhaodhóg O Maolagáin!

Isteach leis an Uachtarán agus dhá gharda leis, ceol máirseála sa chúlra.

Uachtarán A chairde Gael, tá fáilte ghaelach romhaibh chun na gaeltachta. Cuireann sé gliondar ar mo chroí ghaelach a bheith anseo inniu ag caint gaeilge libhse ag an Ghaelcholáiste seo i lár na gaeltachta. Tá mé féin fíorghaelach - ní labhráim ach gaeilge, ní cheolaim ach amhráin ghaeilge agus ní imrím ach cluichí gaelacha agus tá súil as Dia agam go mbeidh sibhse chomh lánghaelach liom féin ag gabháil abhaile daoibh. Fógraím an Gaelcholáiste seo ar gaeloscailt! An ghaeilge abú!

Rí-rá, ruáille-buáille, trup gaelach agus bualadh mór bos.

Uachtarán Anois na rialacha i gColáiste Ghráinne Mhaol, Rann na bhFachist :

Riail a haon, Ní bheidh cead ag duine ar bith in áit ar bith ag am ar bith Béarla a labhairt! Ach, má labhrann duine ar bith Béarla, ní chuirfear abhaile é mar a chuirtear i gcoláistí eile. Is é an piónós a fhaigheann sé anseo, cúrsa eile a dhéanamh an mhí seo chugainn!

Riail a dó, Ní bheidh cead ag buachaillí cailíní a phógadh, agus ní bheidh cead ag cailíní buachaillí a phógadh, agus ní bheidh cead ag buachaillí buachaillí a phógadh!

Is Gaelcholáiste í seo - chan Gaycholáiste!

Riail a trí, Ní bheidh ranganna ar bith ann Dé Céadaoine; an lá sin rachaidh na scoláirí uilig amach go dtí an caorán le muintir na háite le móin a ghróigeadh. Tosaíonn an obair ar a sé a chlog ar maidin agus críochnaíonn sé ar a naoi a chlog san oíche.

Riail a ceathair, ní bheidh cead ag scoláire ar bith in am ar bith an coláiste a fhágáil ach amháin ar an Satharn deireanach den chúrsa - sin Satharn na Sceallóg, agus má bhíonn sibh maith múinte ó thús deireadh an chúrsa siúlaimid uilig an dá mhíle dhéag go hAnagaire le sceallóga a cheannach.

Anois tá súil agam go mbainfidh sibh uilig sult agus tairbhe as bhur gcuart ar an cheantar álainn gaeltachta seo. Táimid ag gabháil a thoiseacht anois le céilí mór. An chéad damhsa a bhéas againn, Baint na Móna, cúigear os comhair deichniúr! Caithfidh é a dhéanamh mar sin nó tá beirt chailín os coinne gach buachaill ar an chúrsa. Maith sibh, amach libh!

Ritheann scaifte cailín amach ar an urlár agus téann a dhamhsa leis na buachaillí. Ar ball beag tchímid beirt ag siúl abhaile i gcuideachta lámh ar lámh.

Éamann An dtig tú anseo go minic a Chaitlín?

Caitlín Tigim cinnte. Tá mo chroí istigh sa ghaeltacht.

Éamann Mise fosta!
